

اهداف تدوین و پایش برنامه عملیاتی در دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور

- ایجاد بستر مناسب برای تحقق اهداف کلی و کمی بخش بهداشت و سلامت در برنامه ششم توسعه
- ایجاد یکپارچگی و وحدت رویه بین دانشگاه های علوم پزشکی کشور
- ایجاد تعامل دوسویه بین ستاد و واحدهای متناظر دانشگاهی
- طراحی سازوکاری برای پایش، ارزیابی و آگاهی از میزان پیشرفت برنامه با هدف شناسایی گلوگاه ها و موانع اجرایی شدن برنامه ها و تحقق اهداف و چاره اندیشی به موقع به منظور پیشگیری از اتلاف زمان و سایر منابع

الگوی مفهومی برنامه عملیاتی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور

- برنامه ریزی راهبردی شامل سه مولفه :

1

برنامه ریزی راهبردی شامل سه مولفه :

- چشم انداز — ترسیم تصویری از وضعیت مطلوب سازمان در آینده
- راهبرد — راه و روش تحقق چشم انداز برنامه عملیاتی
- (اقدام) — اجرایی ترین سطح بوده و هسته آن برنامه و فعالیت ها می باشند.

مولفه های اصلی برنامه عملیاتی و پایش آن :

- برنامه — مجموعه ای از فعالیت ها که هدف و خروجی مشخصی را دنبال می کنند.
- برنامه ها ماهیت هدف یا راهبرد کلان ندارند. مثلا توسعه خدمات بهداشتی درمانی در سطح استان نمی تواند یک برنامه باشد، زیرا ماهیت هدف دارد.
- به عنوان یک قاعده کلی در ابتدای برنامه ها نمی توان از واژگانی مانند افزایش، توسعه، ارتقاء و تقویت استفاده کرد، چون این واژگان نوعا اشاره به هدف دارند نه برنامه.
- از نظر زمانی برنامه معمولا بین ۴-۵ تا حداکثر ۱۲ ماه به طول می انجامد.
- فعالیت — منظور اقدام عملیاتی مشخص با زمان بندی مشخص است که برای تحقق یک برنامه ضرورت دارد.
- فعالیت ها باید به گونه ای باشد که راه و روش اقدام در آن ها محرز باشد. مثلا ایجاد هماهنگی بین خانه های بهداشت استان یک فعالیت نیست، زیرا راه و روش ایجاد هماهنگی را مشخص نمی کند.
- سوال «از چه طریق» نباید در مورد فعالیت ها مصداق داشته باشد.
- از نظر زمانی فعالیت معمولا بین ۲ تا ۴ ماه به طول می انجامد.

2

مولفه های اصلی برنامه عملیاتی و پایش آن :

- وزن نسبی برنامه و فعالیت — همه برنامه ها و فعالیت ها از اهمیت یکسانی برخوردار نیستند.
- وزن نسبی، اهمیت نسبی برنامه و فعالیت نسبت به سایر برنامه و فعالیت هاست.
- وزن نسبی در قالب درصد بیان می شود.
- مجموع وزن نسبی برنامه های ذیل یک هدف کمی و مجموع وزن نسبی فعالیت های ذیل یک برنامه باید معادل ۱۰۰ باشد.
- تاریخ شروع و پایان فعالیت — هر فعالیت باید تاریخ شروع و پایان مشخص داشته باشد.
- تاریخ به روز و در قالب شمسی بیان می شود.
- ارزیابی انطباق — بررسی میزان پیشرفت فعالیت ها بر اساس مستندات و انجام بازدیدهای میدانی توسط معاونتهای تخصصی ستاد وزارتخانه
- خود اظهاری — اعلام میزان پیشرفت هر فعالیت در پایان هرماه توسط مسئول پایش همان فعالیت
- مدیر پایش — رئیس دبیرخانه هیات امنا به عنوان مدیر پایش کل برنامه منصوب گردیده است.
- پیش بینی — میزان تحقق مورد انتظار یک فعالیت در تاریخ معین که معمولا انتهای ماه است.
- نحوه محاسبه : زمان از دست رفته (زمان تهیه گزارش منهای تاریخ شروع) به کل زمان مورد نیاز برای انجام فعالیت.

3

**آشنایی با اهداف، شیوه
تدوین و پایش برنامه
عملیاتی دانشگاه های
علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی درمانی کشور**

بهار ۱۳۹۵

دبیرخانه هیات امنای دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

جلد

- ارائه گزارش شناسایی موانع پیشرفت برنامه و تدابیر اتخاذ شده جهت جلوگیری از اتلاف منابع
- اطمینان از درج به موقع و صحیح میزان پیشرفت فعالیتها، شواهد و مستندات معتبر در سامانه
- مشخص نمودن دلایل انحراف فعالیتها در موارد لازم در سامانه
- شرکت در جلسات ستاد پایش برنامه و ارائه گزارشات و مستندات مربوطه
- شرکت در همايشات و جلسات آموزشی در خصوص پایش برنامه عملیاتی
- برگزاری جلسات آموزشی برای رابطین واحدهای زیر مجموعه معاونت / پایشگران حوزه در خصوص پایش برنامه عملیاتی با هماهنگی ستاد برنامه
- همکاری و تعامل مستمر با مدیر پایش برنامه عملیاتی دانشگاه و ستاد برنامه
- مطالعه دستورالعملها و بخشنامههای مرتبط با پایش برنامه عملیاتی
- پیگیری و اجرای دستورالعملهای ارسالی از طریق مدیر پایش برنامه عملیاتی و ارسال گزارشات لازم

برنامه ریزی با تکیه بر ذهنیتی پویا، آینده نگر، جامع نگر

واقتضایی راه حل بسیاری از مسائل سازمانهای

امروزی است.

دبیرخانه هیات امنای دانشگاه علوم پزشکی
خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

5

- **میزان پیشرفت** ← اعلام میزان پیشرفت یک فعالیت در زمان ارائه گزارش که بر مبنای درصد می باشد.
- **میزان انحراف** ← تفاضل پیشرفت یک فعالیت از پیش-بینی همان فعالیت، تقسیم بر مقدار پیش بینی آن فعالیت - توسط سامانه محاسبه و در قالب درصد بیان می شود.
- **مخاطبان پایش برنامه عملیاتی** ← مدیران دانشگاه - هیات امنای دانشگاه - ستاد و زارتخانه

معرفی مسئول پایش برنامه عملیاتی

- فردی که همواره از میزان پیشرفت برنامه یا فعالیت مطلع است.
- گلوگاه ها و موانع پیشرفت را می شناسد.
- با فرصت های پیش رو آشناسد و می تواند راه حل های خلاقانه برای خروج از بن بست های احتمالی پیشنهاد کند.
- مسئول پایش لزوما اجرای برنامه یا فعالیت راعهده دار نمی باشد.

شرح وظایف مسئول پایش برنامه عملیاتی

- تهیه لیست افرادی که مسئول اجرای هر فعالیت می باشند جهت درج در سامانه
- تدوین تقویم برگزاری جلسات ماهیانه با رابطین پایش برنامه عملیاتی در معاونت /پایشگران حوزه و ارسال به ستاد برنامه
- برگزاری منظم جلسات ماهیانه با رابطین پایش برنامه عملیاتی در معاونت /پایشگران حوزه جهت بررسی پیشرفت فعالیتها و ارسال صورتجلسات به ستاد برنامه
- تشکیل کارگروه پایش برنامه، مشخص نمودن لیست رابطین واحدهای زیرمجموعه معاونت / پایشگران حوزه جهت پایش برنامه عملیاتی (مدیران هر واحد یا نمایندگان ایشان)، صدور ابلاغ و ارسال به ستاد برنامه 4